notes linguístiques

I

Tot recobrament lingüístic, després d' un llarg temps de desuetud de la parla pròpia, comporta una sèrie de problemes que cal tenir presents des d' un bon principi. El primordial, el que s' ha de resoldre amb més urgència, és el referent a les pertorbacions lingüístiques que d' aquell abandonament en puguen prevenir.

Dues coses podem fer, avui, a València, que la gent no parle i escriga perfectament la llengua que hi portà-patrimoni espiritual-l' alt rei En Jaume, amb els seus cavallers i les seues mainades. Una d'elles és l'oblit forçós que ha de resultar d' aquest divorci existent entre la realitat i la ficció forjada per més d' un nomenat *regionalista*, d' aquest poc us que la llengua de la terra ha assolit entre molts localistes ferotges—res més que *localistes*, que és ben trista cosa—; no cal remarcar com coopera al dit oblit la ignorància completa dels nostres clàssics, i, àdhuc, dels més renomenats autors del nostres dies.

L' altra causa pertorbadora del bon ús de l' idioma vernacle, és la coneixença, *gramatical*, d' una llengua imposada, les lleis i normes de la qual s' apliquen, inconscientment, però erradament, a aquella.

Tenim, doncs, al costat d' una desconeixença gramatical del català, un aprenentatge, amb tots els perfeccionaments possibles de l' espanyol. Com pot actuar, això, de motiu pertorbador per al bon ús de la llengua natural? Un exemple ens ho fará veure clarament.

Tothom sap que el castellà *pues* té dues valors clarament definides: una valor de conjunció il-lativa (*¿Llueve? Pues tomaremos el tranvía*) i una altra de conjunció causal (*Algo debe pasarle, pues está muy triste*). Per a la primera d' aquestes valors, nosaltres emprem *doncs*; per a la segona, *puix* o *car*. Això, que sembla tan senzill, encara no ho han pogut entendre ni els que més es dediquen a enaltir la nostra llengua a València. A les pàgines d' *Avant* i d'*ACCIO VALENCIANA* hom usa, gairebé per sistema, la forma *puix*. Evidentment, entre posar en cada cas la forma escaient, o bé traduir únicament per *puix* la paraula forana *pues* (que encara sentim, ai las!, a moltes persones que es preen de parlar bé) la segona solució és la més còmoda. Però també, la més infidel a la llengua. A què cal atribuir aquesta confusió? El lector mateix pot respondre a la pregunta.

Si les pertorbacions lingüístiques que ens proposem de combatre en aquestes notes, fossen l'única cosa que priven de fer un bon ús de la llengua, la nostra tasca, fins a cert punt, fora planera. Prop d'elles s'alcen, però, unes incomprensions i uns localismes que no hem arribat mai a explicar-nos i que laboren per a fer perdre a la llengua el sentit d'unitat. Ens referim a l'ortografia més o menys fonètica que propugnen alguns i als dialectalismes exagerats. La primera, sortosament, té pocs defensors; és la que mana escriure *chermá*, *albaes*, *esprá*, etc. La seua mateixa ridiculesa és l'enemic més eficaç que posseeix. El que nomenem dialectalismes exagerats s'amaga, sovint, sota la forma d'un respecte a la morfologia; és el que permet de posar inclús en els periòdics que són a l'avançada del moviment nacionalista: *atres*, *nosatres*, *vore*, *llixcau*, etc. S'han de destriar els dialectalismes que puguen tenir una eficàcia—o, al menys, una valor—i incorporar-los a l'idioma literari; els altres, senzillament, cal bandejarlos, si no és en una obra de caràcter marcadament localista.

Això han fet, fins ara, els escriptors del Principat i de les Illes. La tasca de Verdaguer i dels grans poetes mallorquins—Costa i Llobera, Alcover, Riber—ha estat de dignificar, per l'us literari, una bona almosta de mots, que han passat a ésser patrimoni de tothom. Amb un criteri de voler dar categoria literària àdhuc a simples variants de pronunciació, com *nosatres*, *nosatros*, *nosaltros*, *naltros*, *mosatros*, *mosatres*, *natres*, *natros*, *nantros*, etc. no serà possible d'arribar mai enlloc. Ho advertim als capdavanters del moviment valencianista, que sembla que en això no hagen adoptat l'actitud més resolta.

Quin criteri cal seguir, doncs, amb les particularitats morfològiques? Ho veurem en altres articles.

Sobre aquests punts que hem indicat—pertorbacions degudes a l'espanyol, ortografia falsament fonètica, dialectalismes exagerats—i sobre les incorreccions sintàctiques,—actualment en nombre abundant, per influència de la sintaxi castellana—procurarem concretar els nostres punts de vista, adduint exemples que ens oferesquen les principals publicacions valencianes.

r. a. i s.

heroica nacionalista

V

técnica poliorcética

La guerra irregular té, per definició, un caràcter eminéntment defensiu, sobretot des del punt d' obir moral, puix en el seu desenvolupament i resultats, la seua activitat pren les característiques d' una acció ofensiva. Es el cas d' un Estat ocupat per forces estrangeres. Aleshores es presenten modificats els conceptes d' *ofensiva* i *defensiva* com a consecuència d'un canvi de procediments tàctics i estratègics.

Resulta difícil distingir amb precissió la tàctica i la estratègia. La primera es defineix com a ciència de l'execució de la guerra i la segona com a ciència de la concepció dels procediments i mitjans per a fer la guerra. Von Bulow concreta aquestes definicions en la següent imatge: L'estrateguista n'és l'arquitecte i el tàctic el paleta».

Comparant l'atac i la defensa com a formes tàctiques de combat, la defensiva, en la guerra moderna, esdevé superior com mai per posseir armes de tret ràpid que permeten al defensor una major impunitat per a fer foc contra un camp escollit, ocultant-se gitat a terra o en qualsevol amagatall, tenint, en canvi, l' assaltant que oferir un màxim d'objetiu en travessar tot el gran camp de l'atac fent-se servir de blanc.

Tàcticament l'atac esdevé així infinitament difícil; però estratègicament el principi de la superioritat de l' atac presideix l'art de la guerra, i precisa evidentment l'us de nous ardits de lluita que contrarresten les poderoses màquines de guerra.

Heus ací la dificultat del problema: distingir entre l'ofensiva tàctica i l'ofensiva estratègica, conéixer les seues valors i fer-ne aplicació amb èxit en un moment determinat de la campanya.

Aquest nou concepte de la guerra, determinat per les noves condicions de la lluita fa que la victòria no s'estime hui per la ocupació d'una posició o pels kilometres quadrats conquerits, sinó pel quebrant inferit a les forces enemigues.

Hi ha dos principis que són les premises de la teoria de la guerra irregular: 1er. «La destrucció completa de les forces militars d' una nació no es produeix més que en cassos molt estrànys i temporalment». 2.on «Pràcticament tota ofensiva estratègica en el seu desenvolupament i producció de forces, té un punt culminant de dominació des del qual comença el desgast, fent impossible l'atac fins al seu esgotament».

El prevaleixement de qualsevol d'aquests principis fa esclatar oportunament i cruenta la guerra irregular. Les condicions de la lluita apareixen des d'ací totalment canviades i el defensor, en el cas tan interessant d' un Estat envaït, en posessió de totes les ventatges pràctiques, té el domini de la situació, es converteix en assaltant i la força estratègica que primerament dominava amb apariències definitives veu perdre la seua eficàcia per no haver prescisat la conexió i el rendiment entre el valor del resultat a obtindre i el de la tensió de l'esforç. Es perxò que no és certa la definició d'En Clausewitz de que la ofensiva és la més forta amb objecte negatiu i la defensiva la més feble amb objecte positiu.

ll. bueso i plá.

---

tenim que alçar un Gran Hotel.

Altre aspècte del problema-més que altre problema-es el general universitari. Per a que l' aportació a l' Universitat siga fecunda, actual i modèrna hauría que pensar més democràticament, permitint que aquells jòvens especialitzats, parlaren, i feren cursos lliures. Realment eixa sería la forma de crear càtedres i d' opositar a catedràtics. Un xic estudia als arxius, recorre els camps i col-lecciona flors, pedres, refranys o històries, va a l' estranger i apren una asignatura nòva, etc... Eixe xic devía dir a la Universitat: he fet açò, ¿me permitiu que ho diga als que vullguen saber-ho? I la Universitat deu enterar-se i saber si allí hi ha ciència o no. Després, si el xic és competent i porta coses estimables, se li permitix que parle, que explique el que ha aprés. Va gent, l'assumpte interessa. La Universitat li deu pagar i fins demanar-li que faça un altre curs. Un jorn s' incorporaría el Dret Agrari—oblidat a Valencia, estudiat a Roma, a Florència, a Bolonia—; altre curs es parlaría d' Història del Dret valencià o de noves teoríes sobre procediment o legislació penal... Aixina el pla d' una Facultat no sería una ocurrència del segle XVIII, etèrnament igual per a no llevar ningún catedràtic ni posar-ne d' altres. I a unes Universitats es trobaríen mestres sabedors de dret marítim i a d' altres podría trobarse una colla d' estudiosos de les relacions entre els Furs de Valencia i la Costum de Tortosa... Ah! Però de tot això té la culpa el Govern. Demanem al Govern que ho remèdie. No. No podem fer res actuant de semblant manera. Quan el Govern no ho faça, fem-ho nosaltres. Posem la tenda del «camping» en mig de la terra, llunt del *palace* de la capital subvencionat pel Patronat del Turisme. Potser que vinga gent a vore com parlem a la tenda; potser que s' alcen altres barraquetes prop de la nostra tenda de campanya. I a lo millor tenim que fer un gran hotel...

joan beneyto i pérez, dr. en dret.